

ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΔΗΜΟΚΡΑΤΙΑ
Εθνικόν και Καποδιστριακόν
Πανεπιστήμιον Αθηνών

Αρχαιολογία του τοπίου: Θεωρητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις

Ενότητα 2.9: Sydney Cyprus Survey Project

Γιώργος Βαβουρανάκης

Φιλοσοφική Σχολή

Τμήμα Ιστορίας και Αρχαιολογίας

Sydney Cyprus Survey Project

<http://www.scsp.arts.gla.ac.uk/>

Στόχοι της έρευνας

- Το αγροτικό τοπίο
- Το μεταλλουργικό τοπίο
- Η διαχρονική σχέση ανθρώπου περιβάλλοντος
- Η κοινωνική προσέγγιση του τοπίου

2

Η τρέχουσα εικόνα

- Αστικά κέντρα
ΥΕΧ
- Μεταλλευτικές
εγκαταστάσεις
- Αγροτικές
εγκαταστάσεις

3

Οι μεταδιαδικαστικές επιρροές στην έρευνα

- Η διαλεκτική σχέση ανθρώπου και περιβάλλοντος
- Το τοπίο αναδύεται όταν οι άνθρωποι το βιώνουν ως σειρά τόπων σε σύνθετη διάταξη και σχέση
- Μεθοδολογική επιρροή η τήρηση προσωπικών ημερολογίων
- Ανάλυση προσωπικών ημερολογίων
- Αναστοχαστικότητα

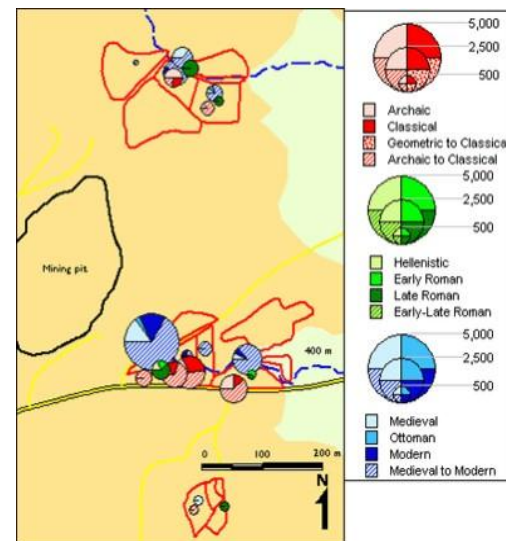
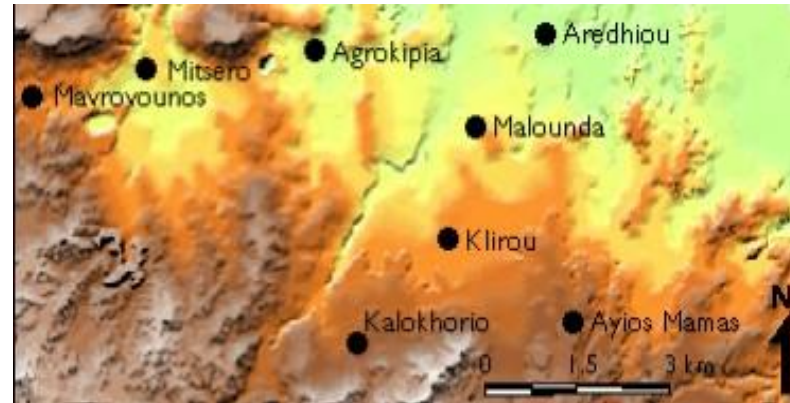
Επιμέρους στόχοι έρευνας

- Τα παλαιά ντετερμινιστικά μοντέλα ερμηνείας
- Τα συγκριτικά πλεονεκτήματα και μειονεκτήματα του αναγωγικού και του περιγραφικού μοντέλου έρευνας
- Η κατανομή οικισμών
- Τα ιδεατά τοπία (νοησιαρχία, συμβολισμός, ιδεολογία, φαινομενολογία)

Ορισμός περιοχής έρευνας

- Φαινομενολογικές προσεγγίσεις
- Ιστορικές προσεγγίσεις
- Οικολογικές προσεγγίσεις
- Τυχαία επιλογή
- Το "σύμπαν" της έρευνας
- Φυσικά όρια και ιστορικό ερώτημα

Μεθοδολογία έρευνας πεδίου

- Διαχωρισμός διαδρομών 25 μ πλάτους
- Δειγματοληψία ανά 500 μ.
- Μέθοδος “σουβλάκι”
- Ένταση 5 μ.
- Block survey (ενοποίηση διαδρομών) σε περιοχές ενδιαφέροντος
- Επανεπίσκεψη σημείων ενδιαφέροντος

6

7

Ελαστικότητα και αναστοχασμός

- Μείωση έντασης ανάλογα με τη σαφήνεια της στοχοθεσίας
- Επιλογή περιοχών έρευνας με έμφαση στο αγροτικό και το μεταλλευτικό τοπίο
- Έλεγχος προσωπικών ημερολογίων για περιοχές με ασυνήθιστα ευρήματα
- Πειράματα με κεραμική σε άγονες περιοχές για επιβεβαίωση τρόπου και ρυθμού κάλυψης

Αρχαιολογικές Θέσεις

- Συζήτηση για τη θέση και τη συλλογή εκτός θέσης
- Η έρευνα τοπίου αναπόφευκτα διερευνά εκτός θέσης και συλλέγει
- POSI (place of special interest)
- SIA (area of special interest)

POSI

- Αντίστοιχο θέσης
- Ευέλικτος ορισμός
- Μικρής έκτασης, συνήθως ακτίνα 50 μ.
- Υψηλή περιεκτικότητα σε ευρήματα
- Λεπτομερής καταγραφή
- Συλλογή με σχήμα χιαστί
- Συλλογή με κάνναβο
- Συλλογή με ομόκεντρους κύκλους σε κάνναβο

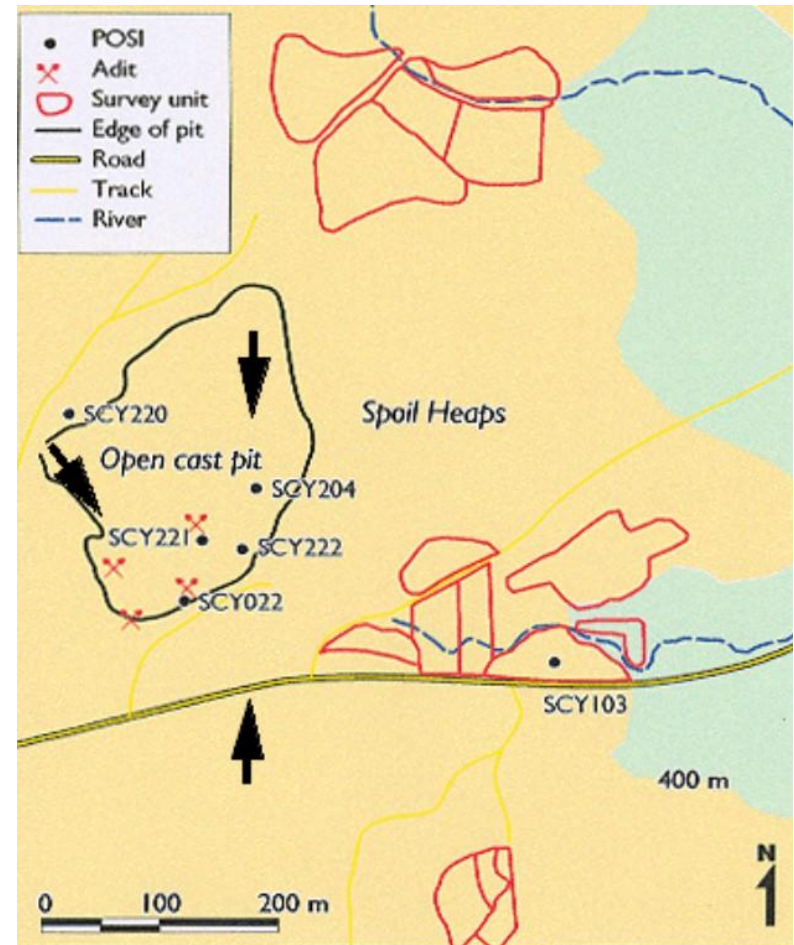

8

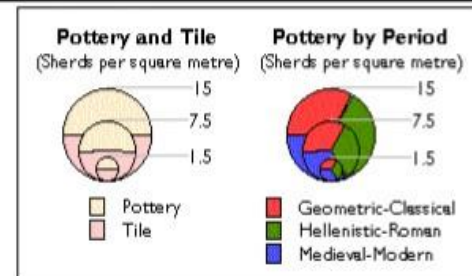
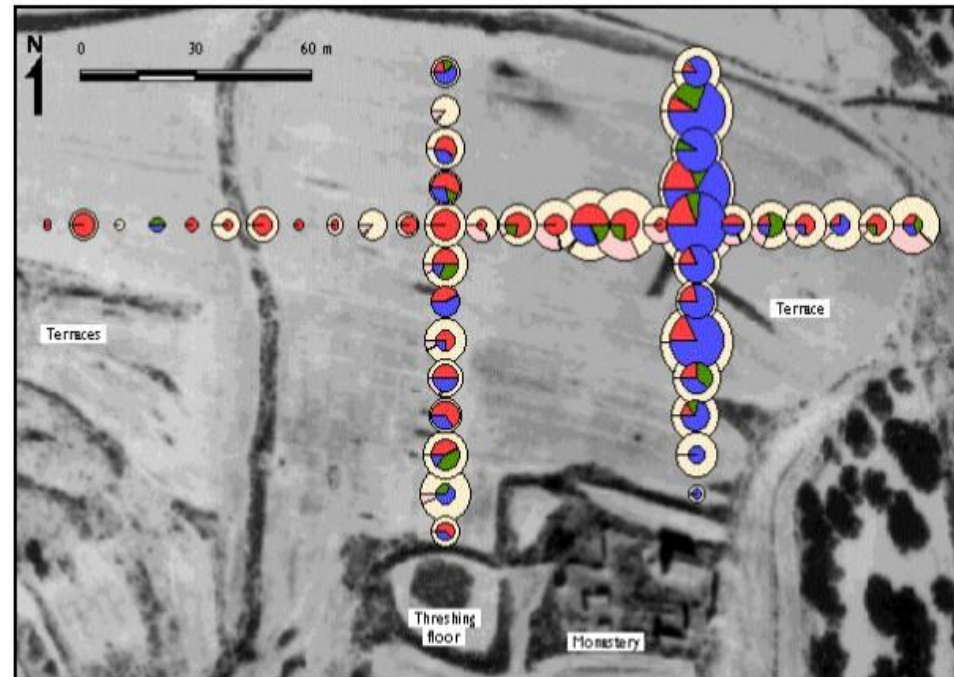
SIA

- Τουλάχιστον 500 μ Χ 500 μ έκταση.
- Ποικιλία ορισμών
- Ομάδα από POSI
- Εκτεταμένη διασπορά κεραμικής ή άλλων ευρημάτων
- Ευρήματα ειδικού ενδιαφέροντος σε έκταση (π.χ. σκωρίες)

Διεπιστημονικότητα

- Γεωλογική μελέτη
- Γεωφυσική μελέτη
- Γεωβοτανική μελέτη
- Επιπτώσεις γεωργίας
- Επιπτώσεις μεταλλουργίας
- ΓΣΠ
- Ψηφιακή διαχείριση δεδομένων
- Ανθρωπολογία
- Προφορική ιστορία

10

Μελέτη υλικού

- Χρονότυπος κεραμικής
  - Διαγνωστικότητα
    - Σχήμα
    - Υλικό κατασκευής
    - Επιφάνεια
  - Χρονολογικό φάσμα
  - Χρήση
- Αδύναμοι και ισχυροί χρονότυποι

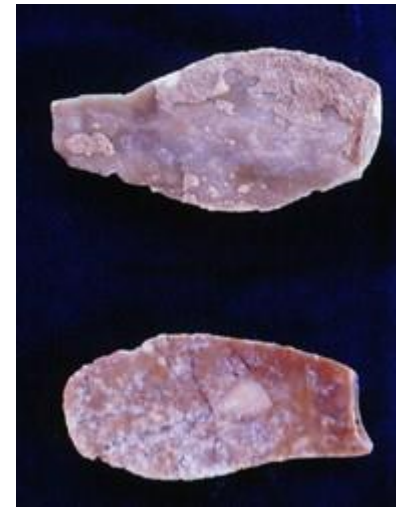
11

Archaic or Classical rim of pithos (large storage jar), with rope pattern and incised straight and wavy lines. Maximum length 12.2 cm

Αποτελέσματα έρευνας

- Εγκαταστάσεις προ-ΝΛ ομάδων
- Αλλαγές στη θέση οικισμών από τη ΝΛ έως και την ΠροΕΧ
- Μικτή αγροτοκτηνοτροφική και μεταλλευτική οικονομία στην ΧΛ και ΠροΕΧ
- Λίγες αλλαγές στην ΠρωτοΕΧ
- Επιβεβαίωση γραπτών πηγών για συγκεντρωτική άσκηση εξουσίας από Αρχαϊκά βασίλεια

12

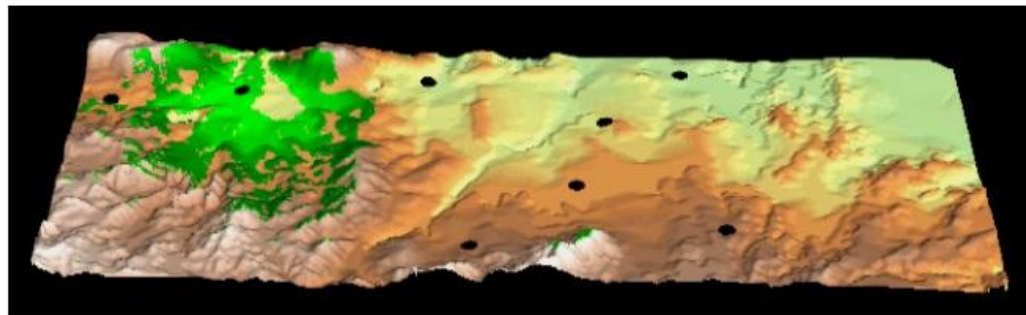
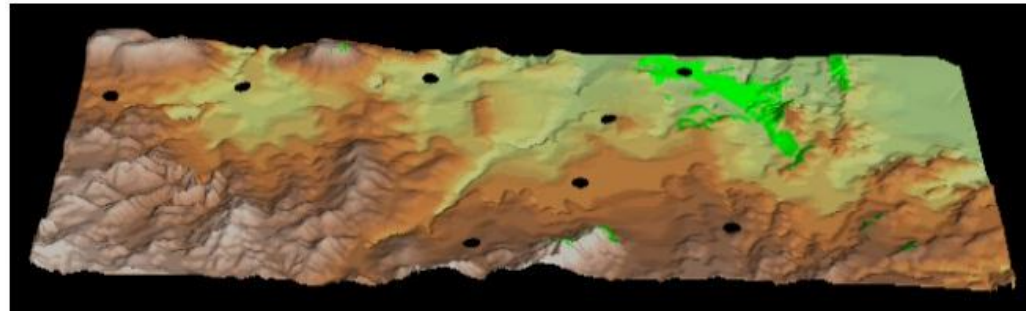
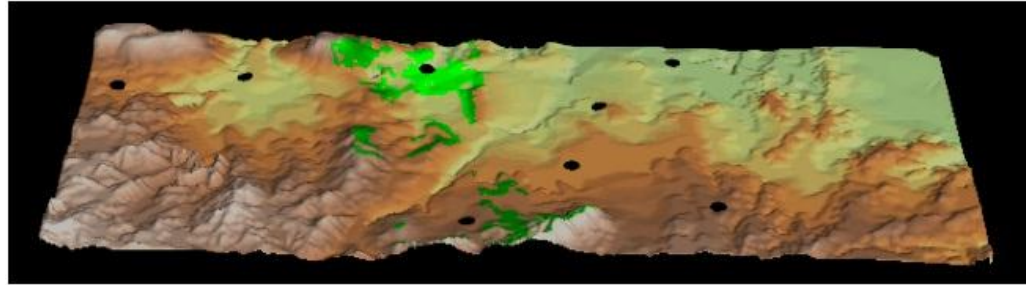

13

Προ-ΝΛ λεπίδες

Αγροτική χρήση γης και οπτικός έλεγχος περιοχής

14

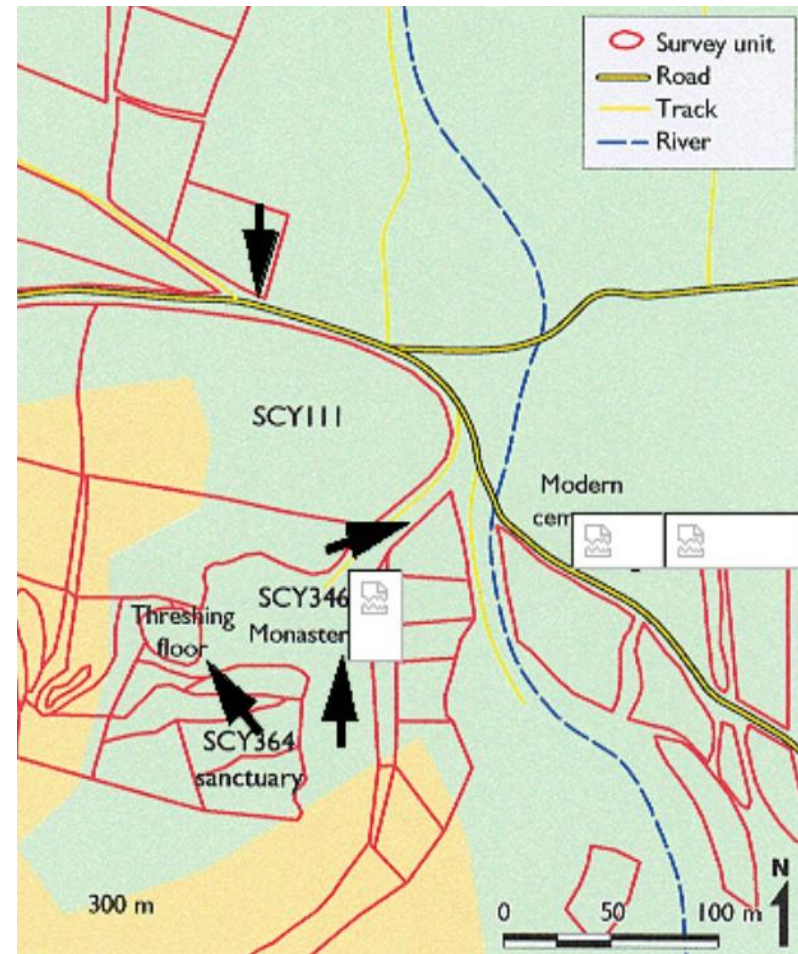
Χάρτες μεσαιωνικών θέσεων

Τελικά συμπεράσματα

- Η εξάπλωση της μεταλλευτικής δραστηριότητας
- Η σταθερή αγροτική χρήση του τοπίου
- Το πολιτισμικό και το ιδεατό τοπίο
- Η σημασία των αγροτικών ιερών και των ξωκκλησιών

Τέλος

Χρηματοδότηση

- Το παρόν εκπαιδευτικό υλικό έχει αναπτυχθεί στο πλαίσιο του εκπαιδευτικού έργου του διδάσκοντα.
- Το έργο «**Ανοικτά Ακαδημαϊκά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Αθηνών**» έχει χρηματοδοτήσει μόνο την αναδιαμόρφωση του εκπαιδευτικού υλικού.
- Το έργο υλοποιείται στο πλαίσιο του Επιχειρησιακού Προγράμματος «Εκπαίδευση και Δια Βίου Μάθηση» και συγχρηματοδοτείται από την Ευρωπαϊκή Ένωση (Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο) και από εθνικούς πόρους.

Σημειώματα

Σημείωμα Ιστορικού Εκδόσεων Έργου

Το παρόν έργο αποτελεί την έκδοση 1.0.

Έχουν προηγηθεί οι κάτωθι εκδόσεις:

- Έκδοση διαθέσιμη εδώ <http://eclass.uoa.gr/courses/ARCH366/>

Σημείωμα Αναφοράς

Copyright Εθνικών και Καποδιστριακών Πανεπιστημίων Αθηνών, Γιώργος Βαβουρανάκης 2015. Γιώργος Βαβουρανάκης. «Αρχαιολογία του τοπίου: θεωρητικές και ερμηνευτικές προσεγγίσεις. Ενότητα 2.9: Sydney Cyprus Survey Project». Έκδοση: 1.0. Αθήνα 2015. Διαθέσιμο από τη δικτυακή διεύθυνση: <http://opencourses.uoa.gr/courses/ARCH11/>

Σημείωμα Αδειοδότησης

Το παρόν υλικό διατίθεται με τους όρους της άδειας χρήσης Creative Commons Αναφορά, Μη Εμπορική Χρήση Παρόμοια Διανομή 4.0 [1] ή μεταγενέστερη, Διεθνής Έκδοση. Εξαιρούνται τα αυτοτελή έργα τρίτων π.χ. φωτογραφίες, διαγράμματα κ.λ.π., τα οποία εμπεριέχονται σε αυτό και τα οποία αναφέρονται μαζί με τους όρους χρήσης τους στο «Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων».

[1] <http://creativecommons.org/licenses/by-nc-sa/4.0/>

Ως **Μη Εμπορική** ορίζεται η χρήση:

- που δεν περιλαμβάνει άμεσο ή έμμεσο οικονομικό όφελος από την χρήση του έργου, για το διανομέα του έργου και αδειοδόχο
- που δεν περιλαμβάνει οικονομική συναλλαγή ως προϋπόθεση για τη χρήση ή πρόσβαση στο έργο
- που δεν προσπορίζει στο διανομέα του έργου και αδειοδόχο έμμεσο οικονομικό όφελος (π.χ. διαφημίσεις) από την προβολή του έργου σε διαδικτυακό τόπο

Ο δικαιούχος μπορεί να παρέχει στον αδειοδόχο ξεχωριστή άδεια να χρησιμοποιεί το έργο για εμπορική χρήση, εφόσον αυτό του ζητηθεί.

Διατήρηση Σημειωμάτων

Οποιαδήποτε αναπαραγωγή ή διασκευή του υλικού θα πρέπει να συμπεριλαμβάνει:

- το Σημείωμα Αναφοράς
- το Σημείωμα Αδειοδότησης
- τη δήλωση Διατήρησης Σημειωμάτων
- το Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (εφόσον υπάρχει)

μαζί με τους συνοδευόμενους υπερσυνδέσμους.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (1/2)

Το Έργο αυτό κάνει χρήση των ακόλουθων έργων:

Εικόνες/Σχήματα/Διαγράμματα/Φωτογραφίες

Εικόνα 1: Χάρτης της Κύπρου. Copyrighted. <http://www.lemon-grove-polis-cyprus.co.uk/images/map.jpg>

Εικόνα 2: Εικόνα τοπίου. Sydney Cyprus Survey Project, Department of Archaeology, University of Glasgow. Copyrighted.
http://archaeologydataservice.ac.uk/archiveDS/archiveDownload?t=arch-323-1/dissemination/jpg/3_fieldwalkers.jpg

Εικόνα 3: Χάρτης Κύπρου με χαλκοφόρα κοιτάσματα. Copyrighted.

Εικόνες 4-5: Έρευνα. Sydney Cyprus Survey Project, Department of Archaeology, University of Glasgow. Copyrighted.

Σημείωμα Χρήσης Έργων Τρίτων (2/2)

Εικόνες 6-7: Εικόνες τοπίου. Sydney Cyprus Survey Project, Department of Archaeology, University of Glasgow. Copyrighted.

http://archaeologydataservice.ac.uk/archiveDS/archiveDownload?t=arch-323-1/dissemination/jpg/3_fieldwalkers.jpg

Εικόνα 8: Φωτογραφία καταγραφής και περισυλλογής. Copyrighted.

Εικόνες 9-10: Έρευνα. Sydney Cyprus Survey Project, Department of Archaeology, University of Glasgow. Copyrighted.

Εικόνα 11: Αρχαϊκό ή Κλασικό χείλος πύθου. Copyrighted.

Εικόνες 12-13: Προ-Νεολιθικές λεπίδες, Κύπρος. Copyrighted.

Εικόνα 14: Χάρτες μεσαιωνικών θέσεων. Copyrighted.

Εικόνα 15: Έρευνα. Sydney Cyprus Survey Project, Department of Archaeology, University of Glasgow. Copyrighted.

